

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

MMM:n lausuntopyyntö 28.5.2020 Dnro VN/13250/2020-MMM-1

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEEN METSITYKSEN TUKEMISEN MÄÄRÄAIKAISEKSI LAIKSI

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitykseen metsityksen tukemisen määräaikaiseksi laiksi. Hallituksen esitykseen sisältyvällä lailla säädettäisiin uudesta määräaikaisesta metsityksen tukijärjestelmästä. Tuella voitaisiin metsittää niin sanottuja joutoalueita. Näillä tarkoitettaisiin esimerkiksi maatalouskäytöstä poistuneita peltoja ja tuotannosta poistettuja turvetuotantoalueita. Ympäristö- ja luontoarvoiltaan merkittäviä alueita, kuten niittyjä, ahoja, ketoja ja hakamaita, ei saisi metsittää. Maataloustuotannossa olevien peltojen ja metsämaaksi luettavien alueiden metsittämistä ei tuettaisi.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus lausuu otsikkokohtaan hallituksen esityksestä seuraavaa.

ELY-keskus pitää metsitystukea hyödyllisenä ja tärkeänä ilmastotoimenpiteenä. Samalla tulee kuitenkin huolehtia luonto- ja ympäristöarvojen säilymisestä ja kustannustehokkaasta tukiprosessista.

Luonto- ja ympäristöarvojen huomioon ottaminen

ELY-keskukselle on esitetty merkittävää roolia tuen myöntämisen edellytyksien varmistamisessa. Kaakkois-Suomen ELY-keskus esittää, että metsäkeskuksen tulisi ennakkotarkistaa hakemukset niin, että laissa mainitut luontoarvoltaan arvokkaat kohteet karsittaisiin suoraan ja vain valmistelussa edenneet kohteet tulisivat ELY-keskukselle lausunnolle. Näin metsäkeskus varmistaisi, ettei lausunnolle tulisi kohteita, joiden tukikelvottomuus voidaan todeta jo paikkatietoaineistojen perusteella.

Tukijärjestelmää luodessa tulee varmistaa, että se ei johda huonosti tuottavien turvemaiden kunnostusojitus- tai ojitusmätästystoimintaan. Ojitus laskee pohjaveden pintaa ja lisää hiilen katoa ojitetuilta turvemailta sekä aiheuttaa vesistökuormitusta. Parhaimmillaan ja oikein toteutettuna metsitys voi parantaa turvemaiden vesitaloutta.

Käytöstä poistetut turvemaapelot ja turvesuot ovat pääosin sellaisia, että niillä on yleensä vähän monimuotoisuusarvoja. ELY-keskus esittää harkittavaksi, että em. turvealueiden metsittämiset metsäkeskus voi

ratkaista ilman ELY-keskukselta pyydettävää lausuntoa, jos alueella ei ole erityisiä luontoarvoja sekä on tiedossa, ettei alueelle ole haettu maataloustukia.

Metsitystukeen hyväksyttävä alue

Lakiesityksen peruslinjaus tuen piiriin kuuluvista alueista on selkeä, eli metsitystukeen hyväksyttävä alue on muuta kuin maatalousmaata ja metsämaata. Maatalousmaan määritelmä 5 §:n 1 ja 2 momentissa on johdonmukainen muiden EU:n ja kansallisten säädösten maatalousmaata koskevien määritelmien kanssa.

Lakiesityksen 5 §:n 3 momentissa on kuitenkin säädetty, että tuen piiriin voidaan hyväksyä tietyin edellytyksin viljelykäytöstä poistettuja alueita, jotka eivät ole kuitenkaan em. määritelmien mukaan ole maatalousmaata. Näitä ovat viljelykäytöstä poistetut alueet, jotka eivät ole olleet EU:n kokonaan tai osin rahoittamien tukijärjestelmien hakemusten kohteena vuoden 2019 jälkeen. Tämän osalta aluerajaus on edelleen selkeä.

Kuitenkin 3 momentissa todetaan edellisestä poiketen, että metsitystukeen voidaan hyväksyä alueet, jotka on ennen metsitystuen hakemista poistettu viljelykäytöstä ja jotka ovat olleet tukihaun kohteena vuoden 2019 jälkeen, edellyttäen että ko. alueiden viljelyskunto on heikko ja koko on enintään yksi hehtaaria. Em. alueiden tulee lisäksi rajoittua kokonaisuudessaan tai pääosin metsämaahan ja niillä on puuvartisten kasvien taimia, suokasvillisuutta tai muuta vastaavaa kasvillisuutta, mutta alue ei kuitenkaan ole metsämaata. Ko. alueiden tukikelpoisuuden määrittäminen voi osoittautua kohtuullisen hankalaksi reunaehtojen moninaisuuden vuoksi. Esimerkiksi viljelykunnoltaan heikon maa-alueen määrittäminen tulisi ohjeistaa yksiselitteiseksi. Lisäksi yhden hehtaarin maksimikokorajoite voi käytännössä osoittautua pieneksi. Metsitykseen tulisi voida hyväksyä myös suurempia viljelykäytöstä poistettuja alueita, jotka täyttävät 3 momentin muut vaatimukset.

Metsitystuen myöntämisen edellytykset

ELY-keskuksen on lausunnossaan otettava kantaa lakiesityksen 6 §:n 1 momentin 3-5 edellytyksiin. ELY-keskuksen tulee lausunnossaan arvioida mm. sitä, että myönnettävä tuki ei olennaisesti vaikeuta maatalojen rakenteen kehittämistä sekä avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä. On vaikea nähdä, että yksittäiset metsityskohteet voisivat vaikuttaa maatalojen rakennekehitykseen, joten tämä lakiesityksen kohta voitaisiin ELY-keskuksen mielestä poistaa. Jos sen arvioimista kuitenkin edellytetään ELY-keskukselta, tulisi "olennaisuus" tässä yhteydessä määritellä yksiselitteisesti. Maaseutumaiseman "avoimuuskriteeri" tulisi rajata koskemaan vain arvokkaita maisemakohteita.

ELY-keskuksen mielestä myös alle puolen hehtaarin alueita tulisi voida hyväksyä tuen piiriin, varsinkin jos samalla hakijalla on myös lainkohdan täyttävä vähintään 0,50 hehtaarin suuruinen metsitettävä alue. Vastaavasti

3.7.2020

myös mahdollisuutta saada tuki useasta alle puolen hehtaarin alueesta, joiden yhteisala ylittäisi 0,5 ha:n rajan, tulisi vielä harkita.

Lakiluonnoksen 12 §:n mukaiselta ELY-keskuksen lausunnolta edellytetään sitovuutta, sekä on erikseen mainittu asiakohdat, joihin on säädöspohjaisesti otettava kantaa. Lisäksi on erikseen määrätty, että mikäli metsitys kohdistuu kokonaan entiselle turvetuotantoalueelle, niin silloin lausunnossa ei tarvitse ottaa kantaa hankkeen vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen. Edellä mainittuihin liittyen Kaakkois-Suomen ELY-keskus lausuu kantanaan, että asian käsittelyyn liittyvän ohjeistuksen tulee olla sellainen, että lausunnolle tulevasta aineistosta käy riittävästi ilmi hankealueen olosuhteet, maankäytölliset edellytykset sekä arviointi metsityksen vaikutuksista. Lausunnot perustuvat käytettävissä olevaan tietoon kohteesta.

Lain aiheuttama resurssitarve

ELY-keskukselle on esitetty merkittävää roolia tuen myöntämisen edellytyksien varmistamisessa. Lain toimeenpano tulee aiheuttamaan ELY-keskuksessa merkittävästi lisää työtä sekä elinkeinot, työvoima ja osaaminen- vastuualueelle että ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle. ELY-keskuksen resursseja tulee vahvistaa niin, että lisätyö tulee katettua täysimääräisesti. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa lisävoimavaran tarve arvioidaan olevan noin 0,4-0,5 henkilötyövuodeksi vuodessa. Tukihakemusten kattava ennakkokäsittely metsäkeskuksessa vähentää ELY-keskuksessa tehtävää työtä. Jos ELY-keskuksen tehtävä tulee laajenemaan hankekohtaisten ympäristöselvitysten tekemiseen ja maastokäynteihin, niin tehtävän edellyttämä lisäresurssitarve voi olla merkittävästi suurempi. ELY-keskus esittää, että metsittämisen perustamistoimenpiteiden aloittamisen toteaminen tulisi kuulua tukea myöntävän metsäkeskuksen tehtäviin.

Lausunnon valmisteluun on osallistunut allekirjoittaneiden lisäksi maaseutupalvelut -yksikön päällikkö Jyrki Pitkänen. Lausunnon on esitellyt alueidenkäyttöpäällikkö Pertti Perttola ja ratkaissut ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen johtajan sijainen, vesistöpäällikkö Visa Niittyniemi.

Tämä asiakirja KEHA/2338/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/2338/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Perttola Pertti 06.07.2020 10:25

Ratkaisija Niittyniemi Visa 06.07.2020 09:15